

Arbetslivets utveckling 1974 – 2010

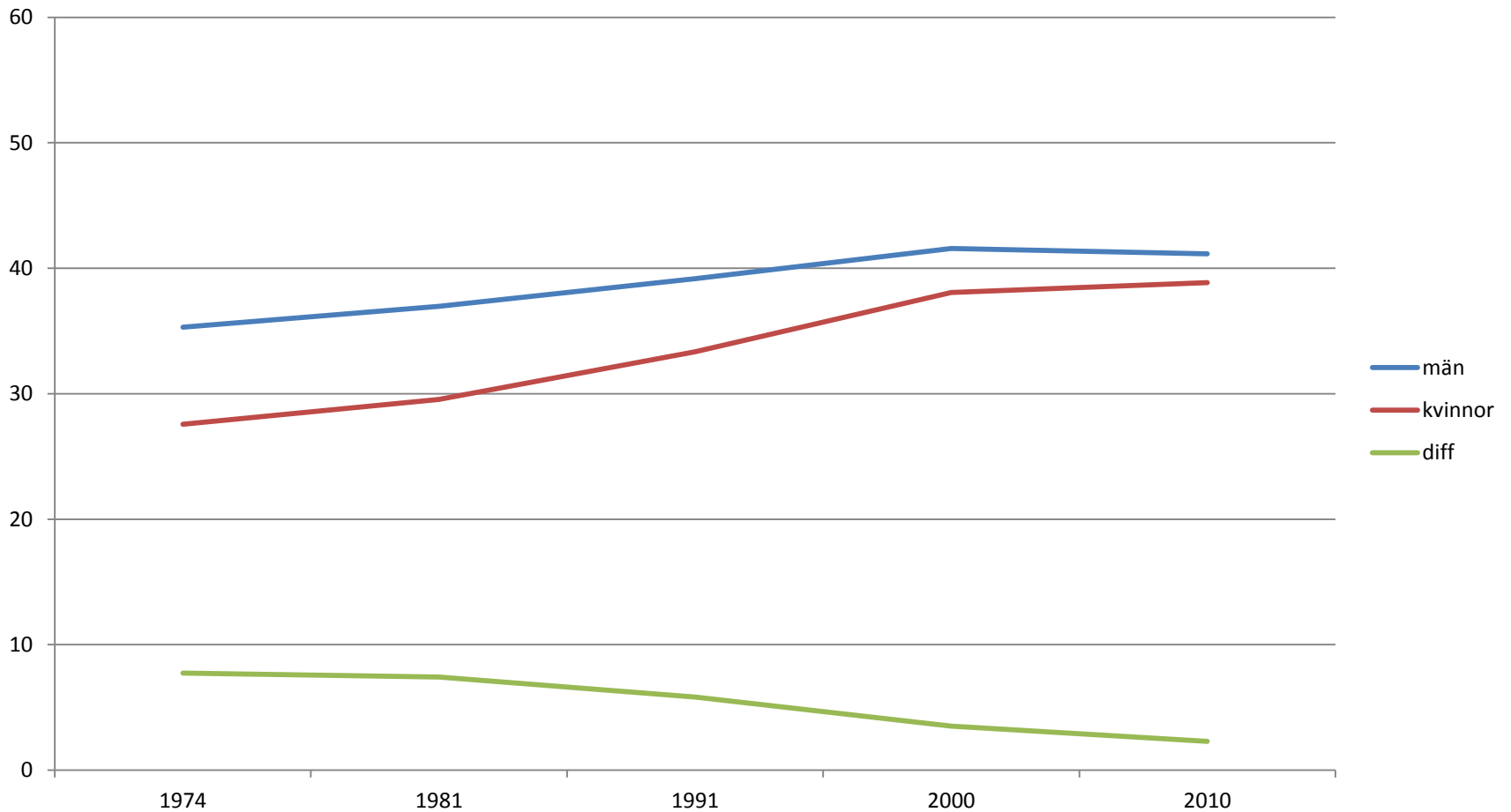
Michael Tåhlin
SOFI, Stockholms universitet

Översikt av presentationen

- Långsiktiga förändringar i arbetslivet (1974-2010)
- Underlag: Levnadsnivåundersökningarna (LNU)
- Jobbstruktur: klass ($\updownarrow$) och genus ($\leftrightarrow$)
- Jobbkvalitet: kvalifikationskrav (kvalitet $\uparrow$), fysiska krav $\downarrow$, negativ stress $\downarrow$
- Hållbarhet: Jobbkvalitet, hälsa och förtida utträde
- Hållbart arbetsliv genom hela karriären:
Ungdomars och utlandsföddas arbetsmarknad
- Tänkbara reformer

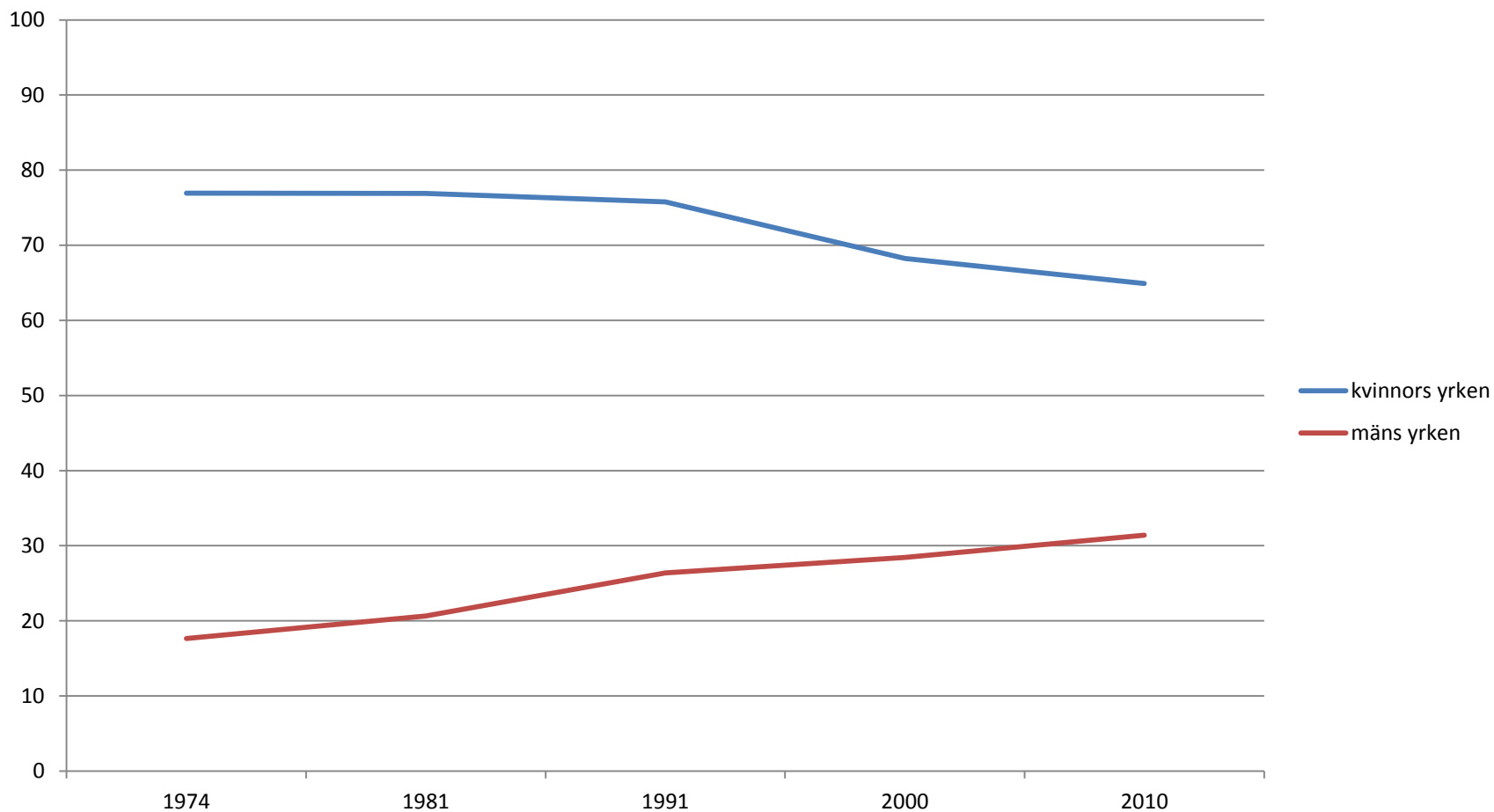
Klass: kvinnor och män, 1974-2010

Genomsnittlig klassposition efter kön

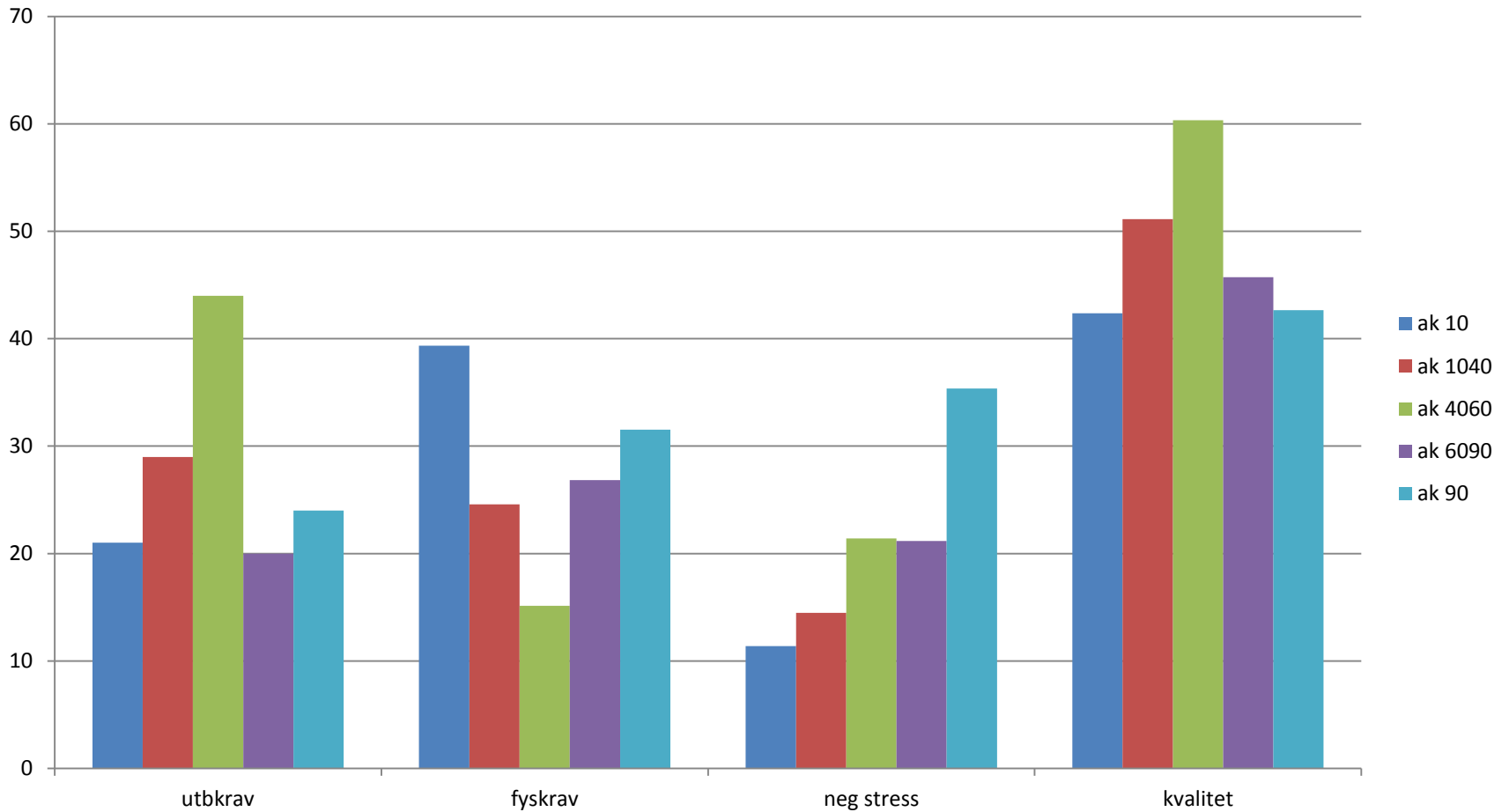
Genus: kvinnor och män, 1974-2010

Genomsnittlig andel kvinnor i kvinnors resp. mäns yrken

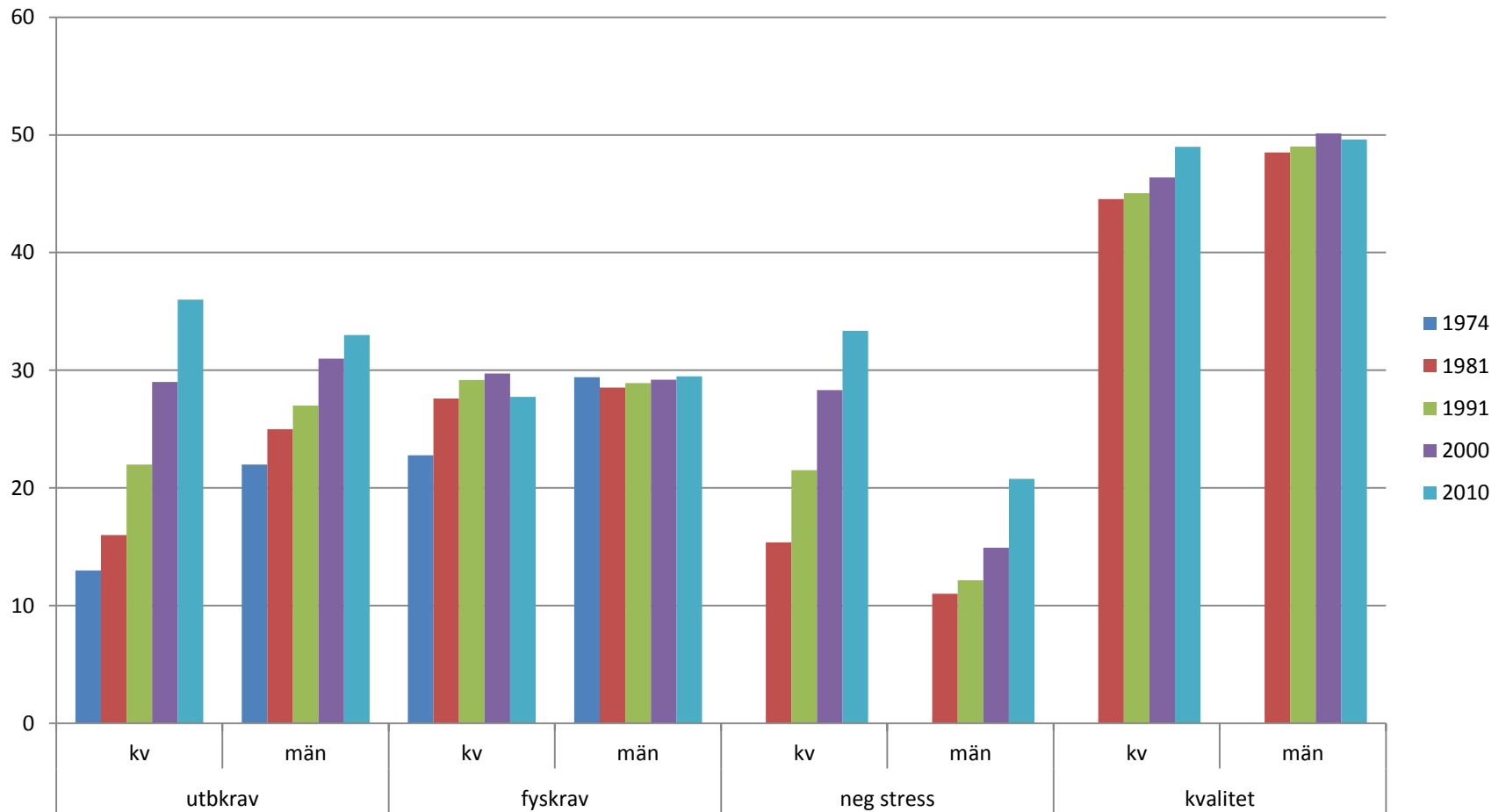

Arbetsinnehåll efter yrkets könstyp

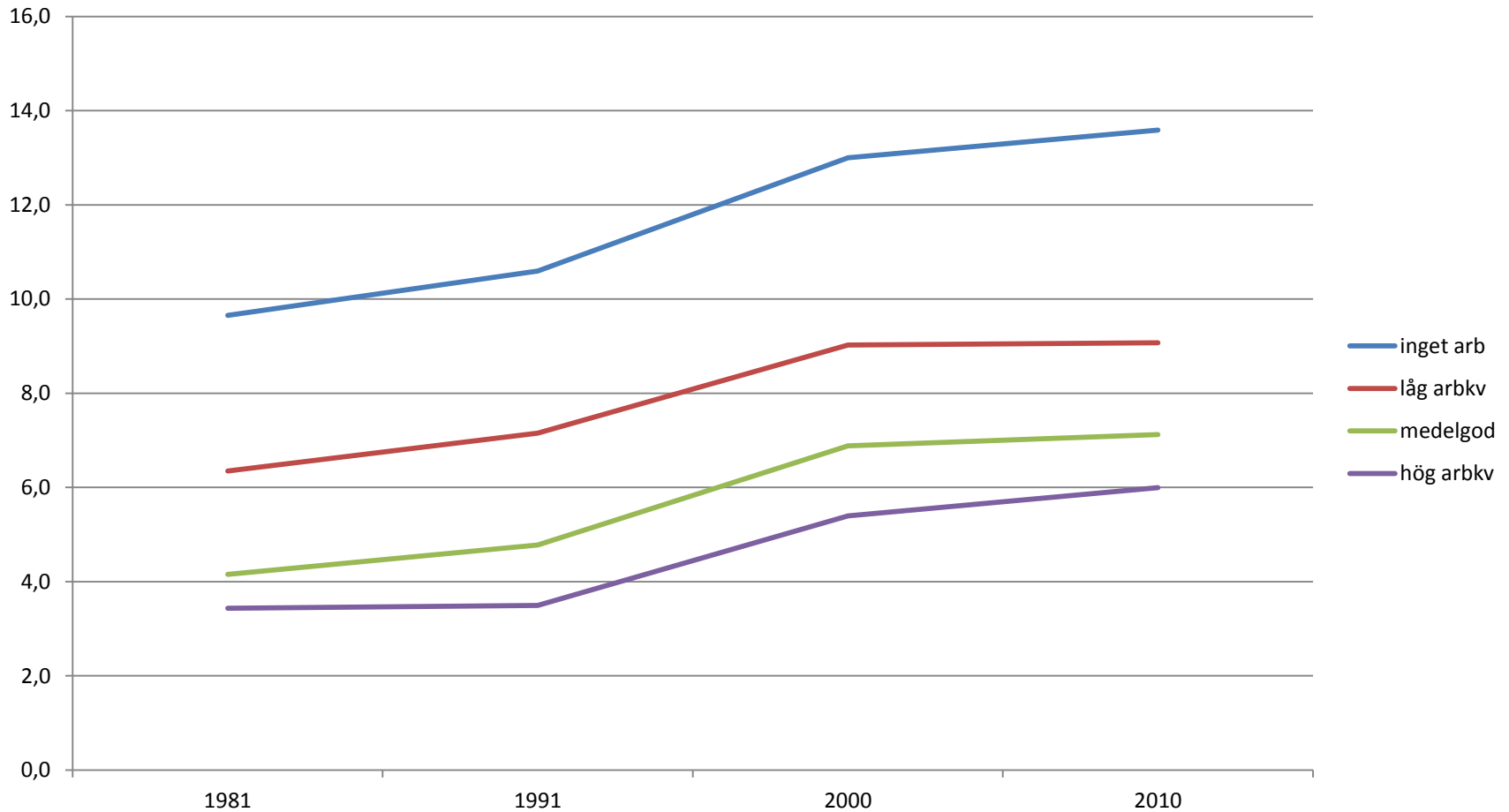
Genomsnitt 1974/81 – 2010

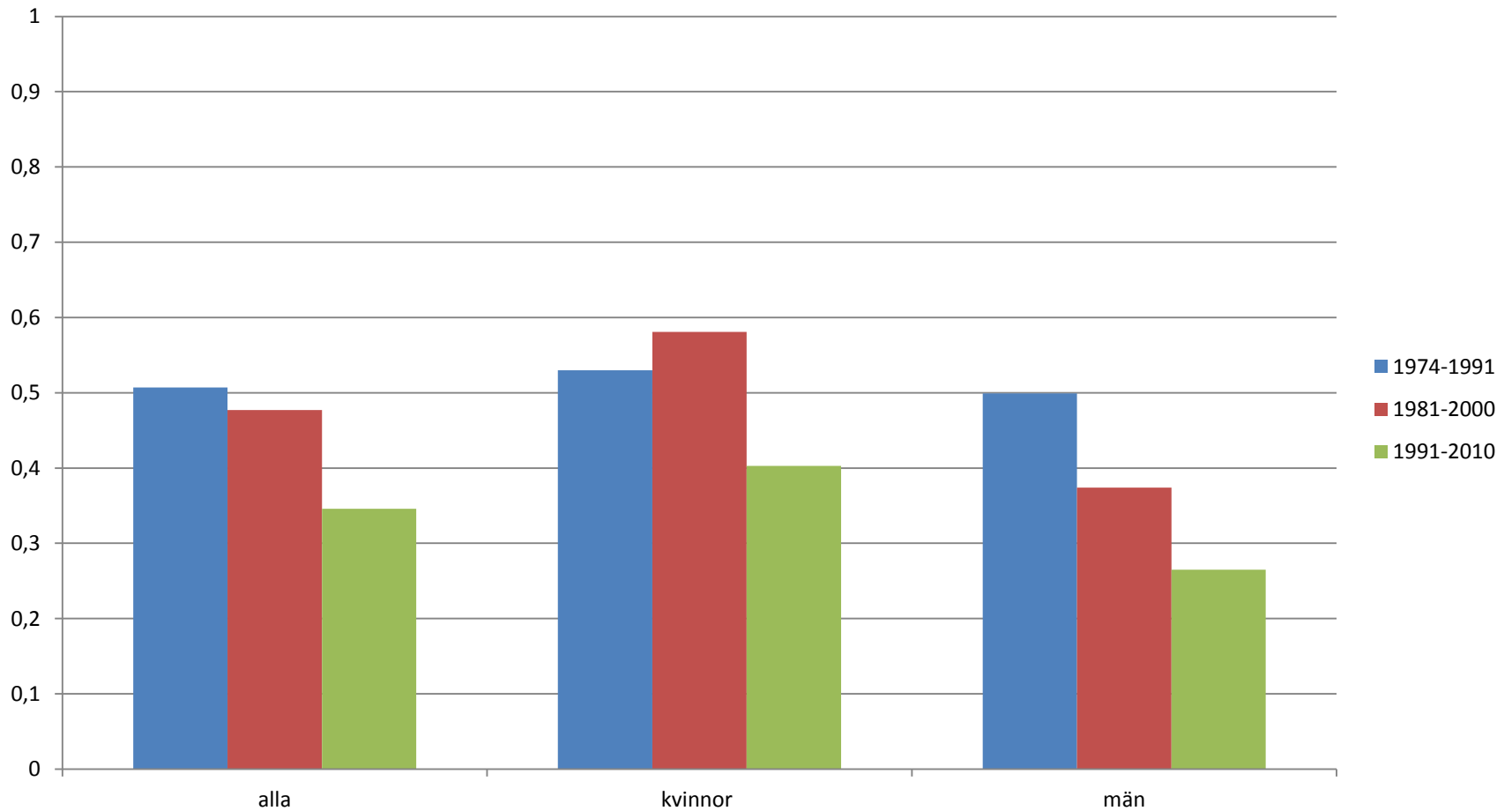
Arbetsinnehåll 1974 - 2010

Hälsoproblem efter arbetssituation

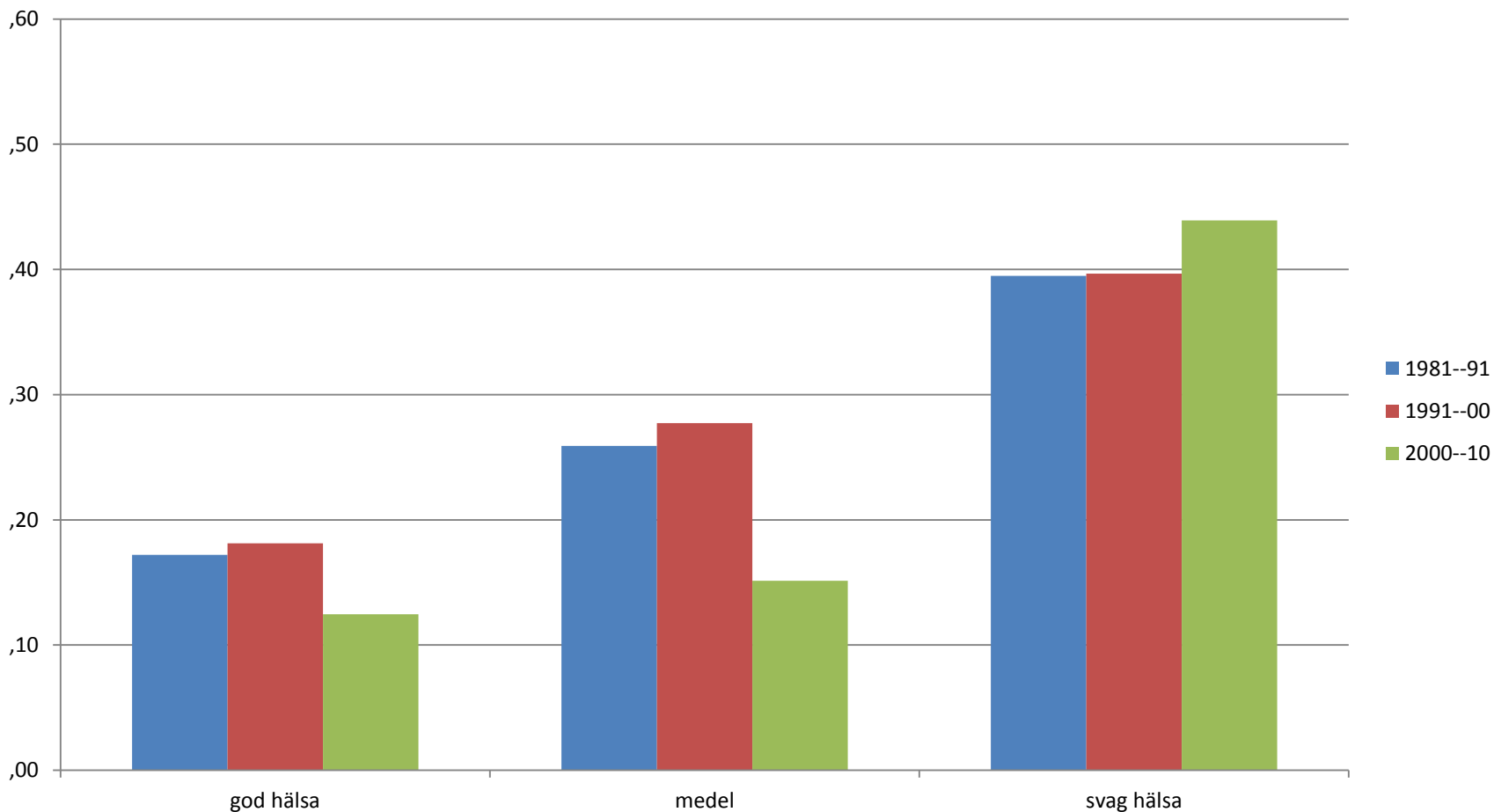

Samband mellan jobbkvalitet och hälsa, 1974 – 2010

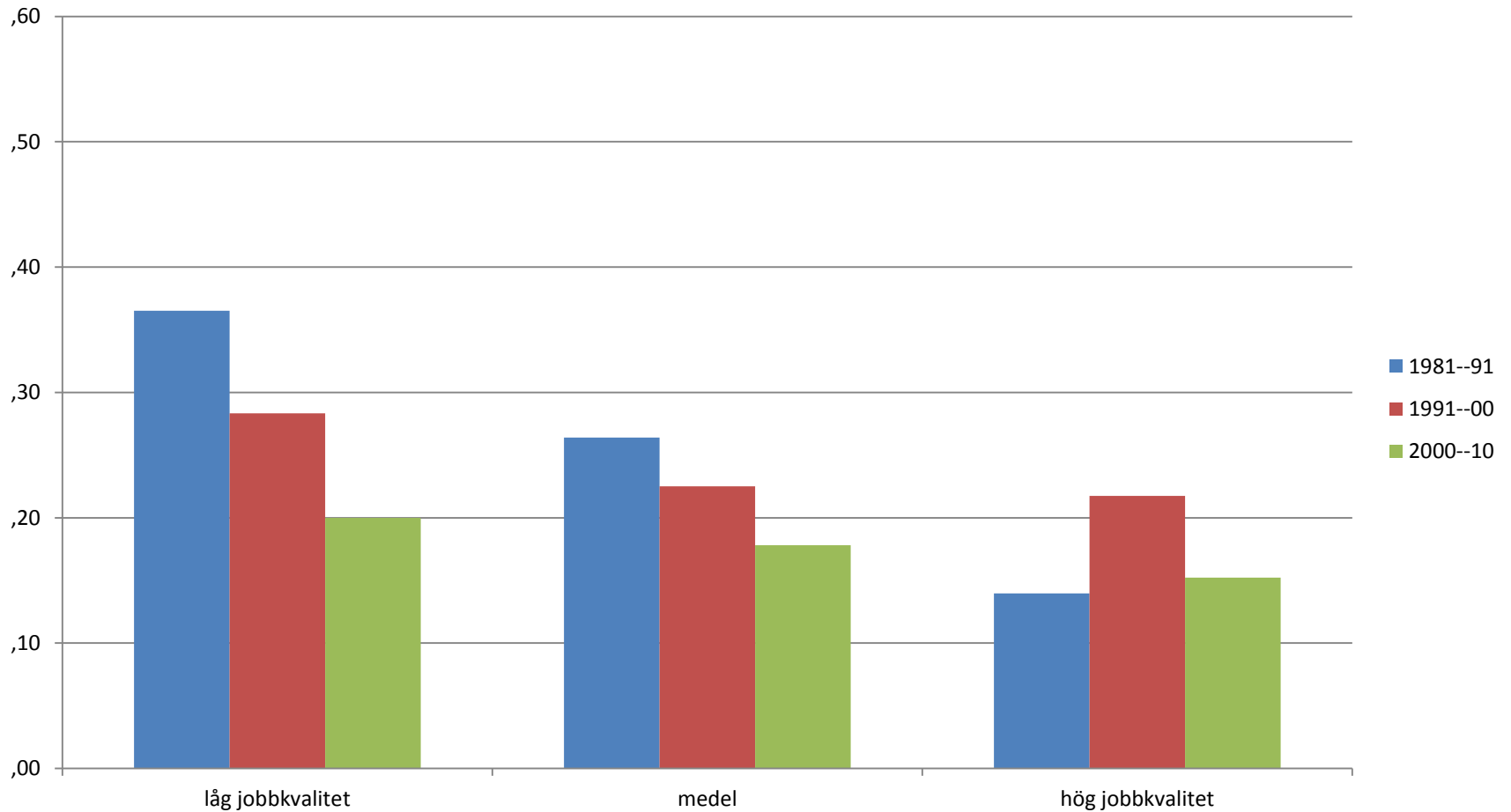

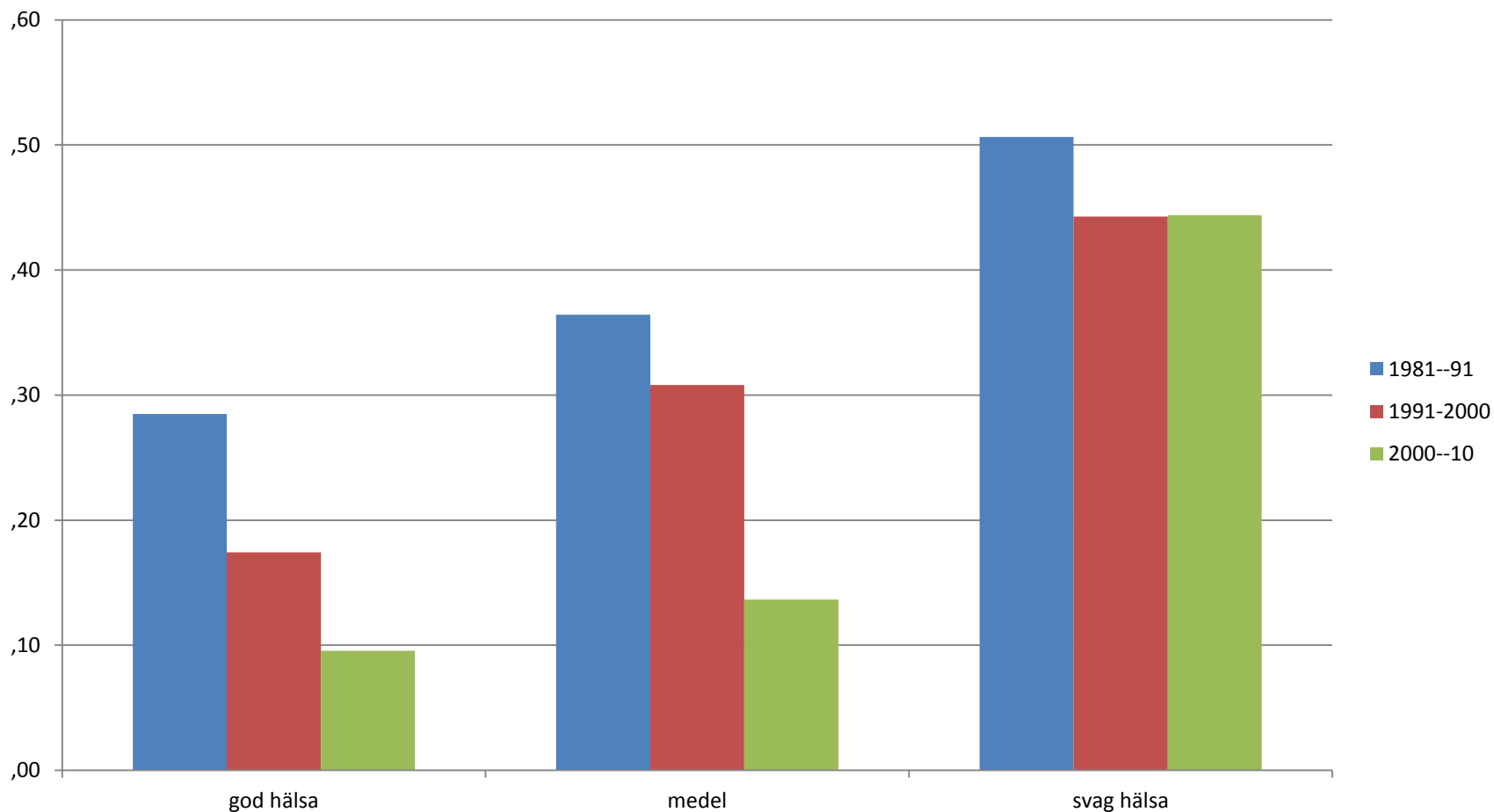
Förtida utträde från arbetslivet (50-60 år) efter hälsotillstånd, 1981-2010

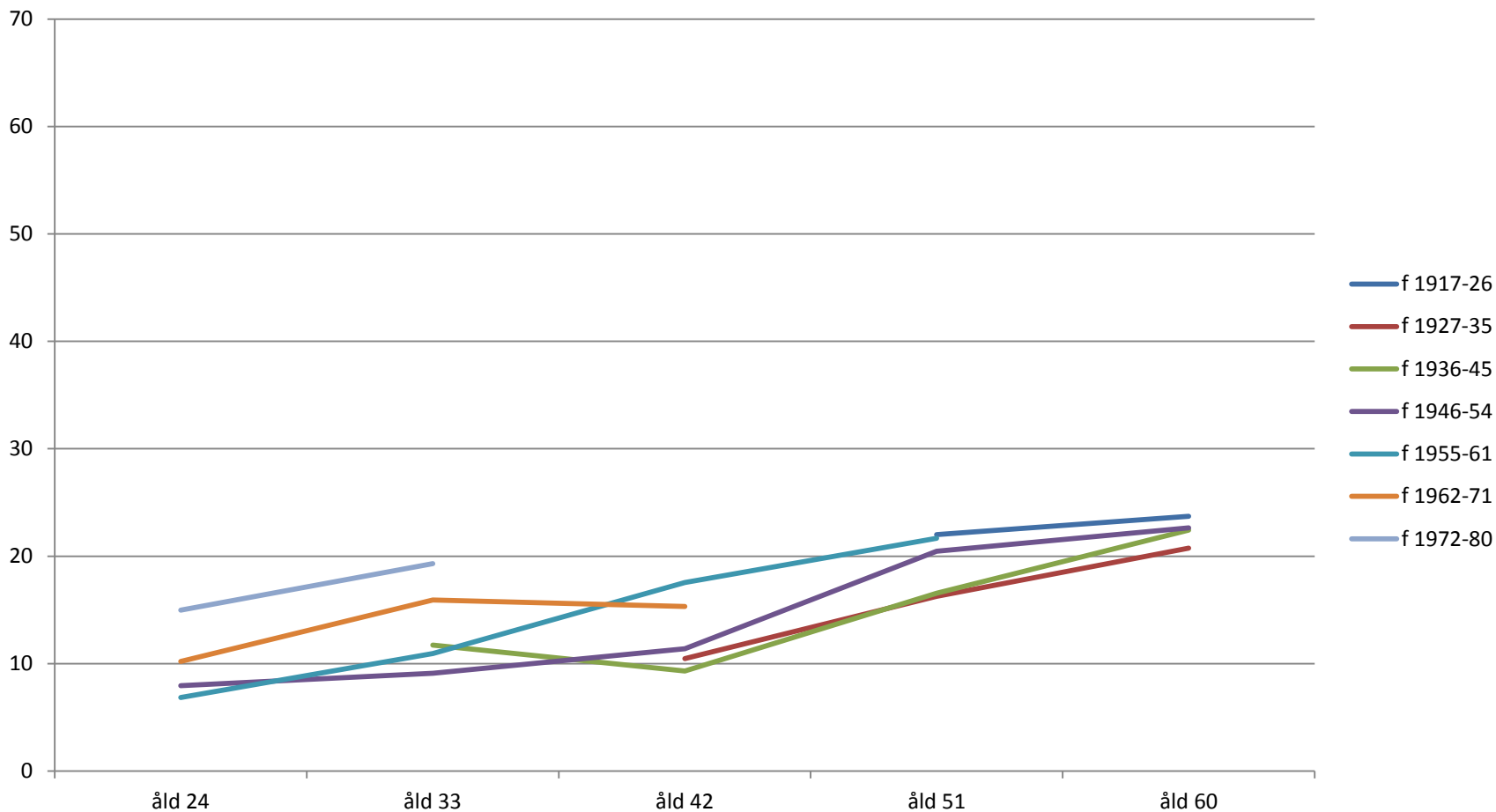
Förtida utträde från arbetslivet (50-60 år) efter jobbkvalitet, 1981-2010

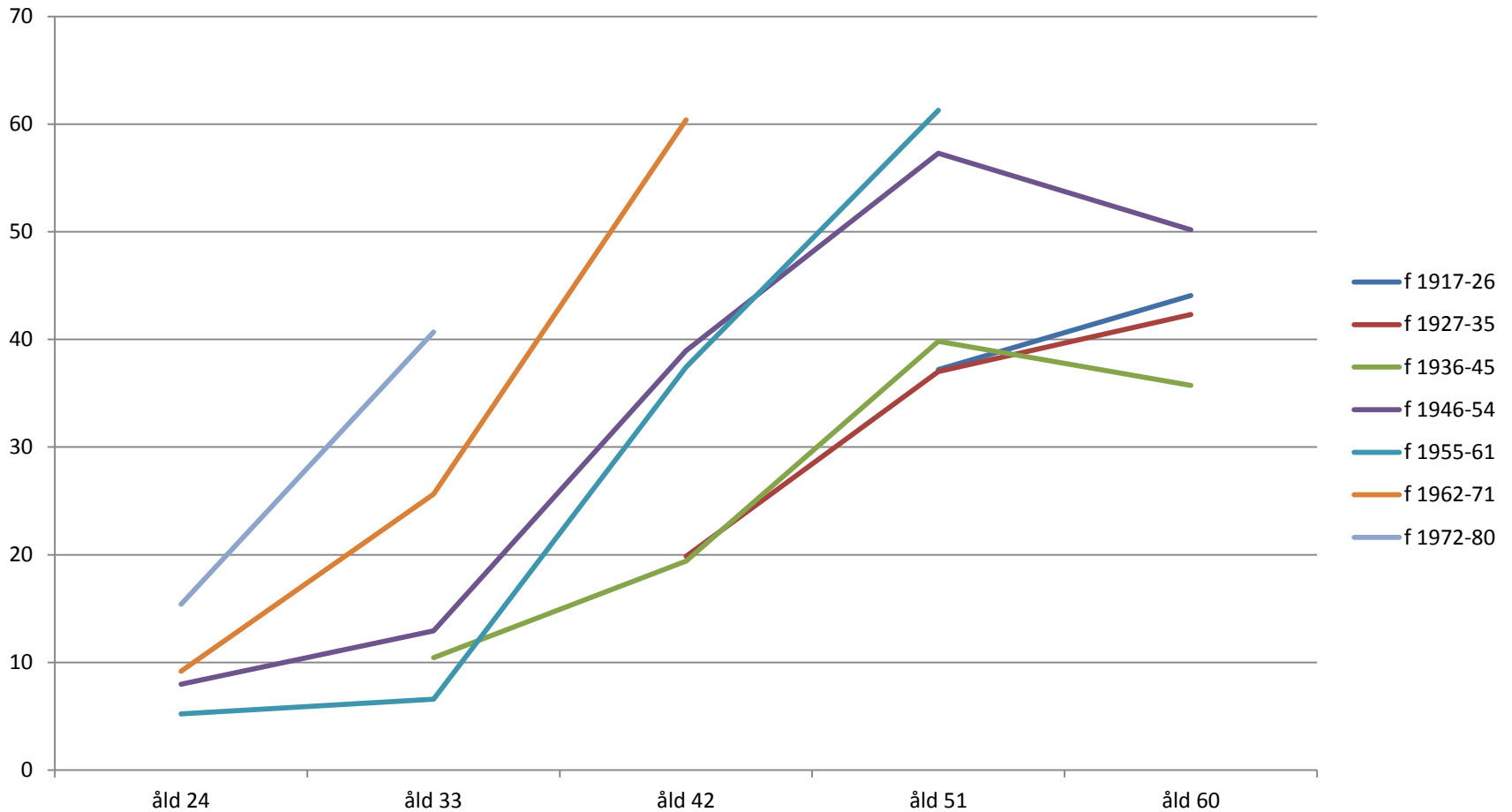
Förtida utträde från arbetslivet (50-60 år) efter hälsa bland individer med låg jobbqualität, 1981-2010

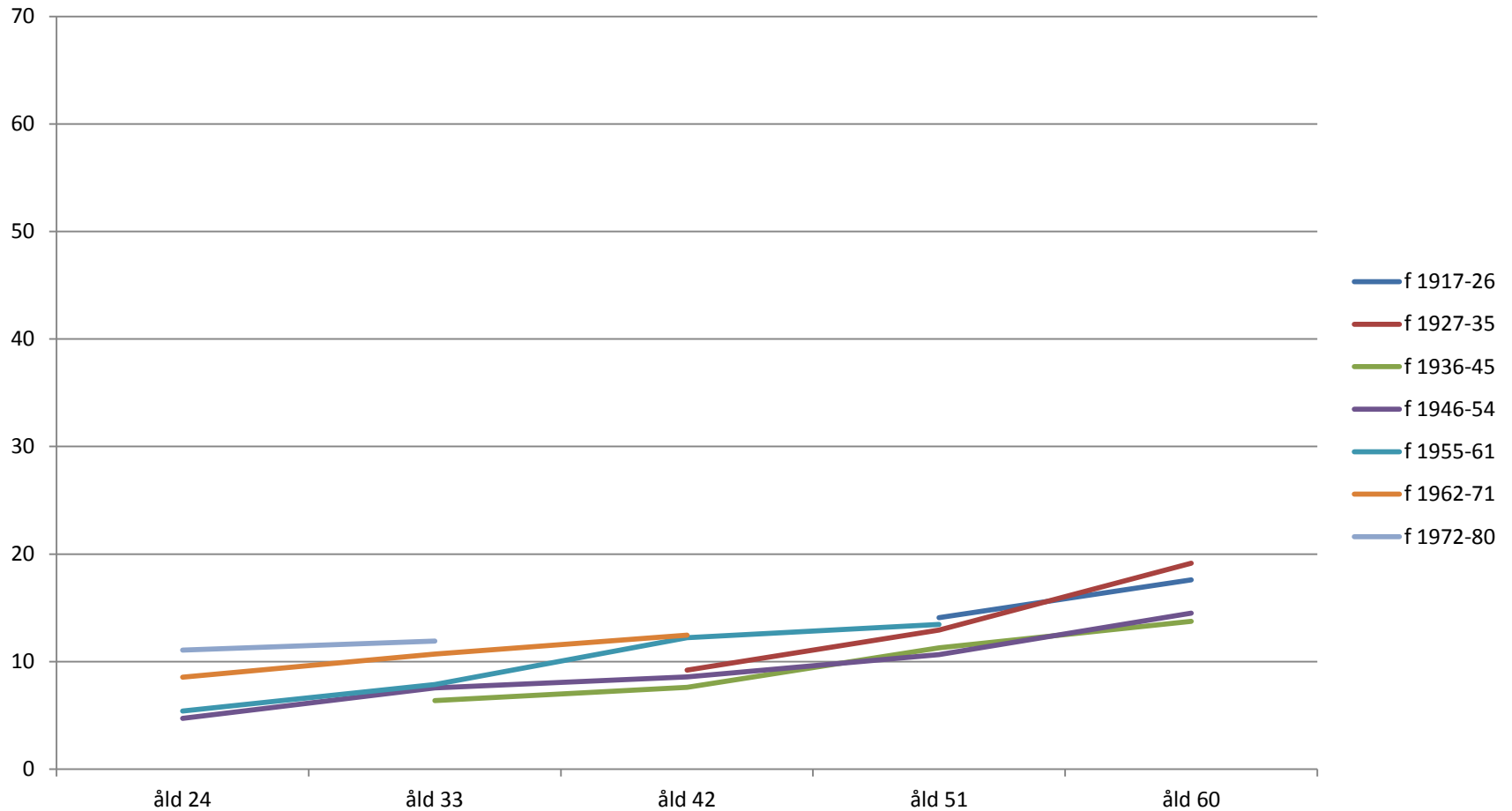
Ohälsa efter kohort (f-år) och ålder bland kvinnor med förvärvsarbete

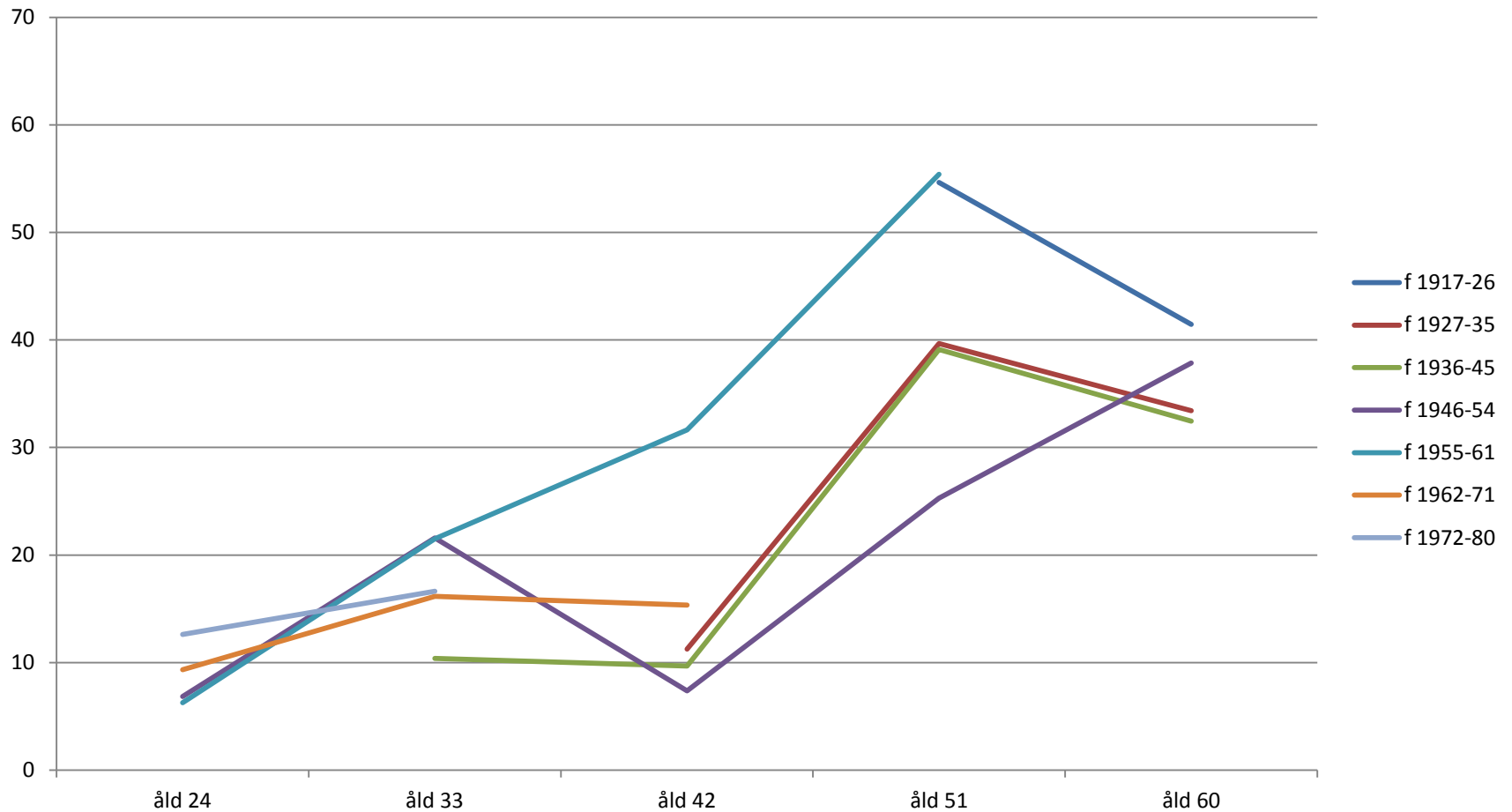
Ohälsa efter kohort och ålder bland kvinnor utan förvärvsarbete

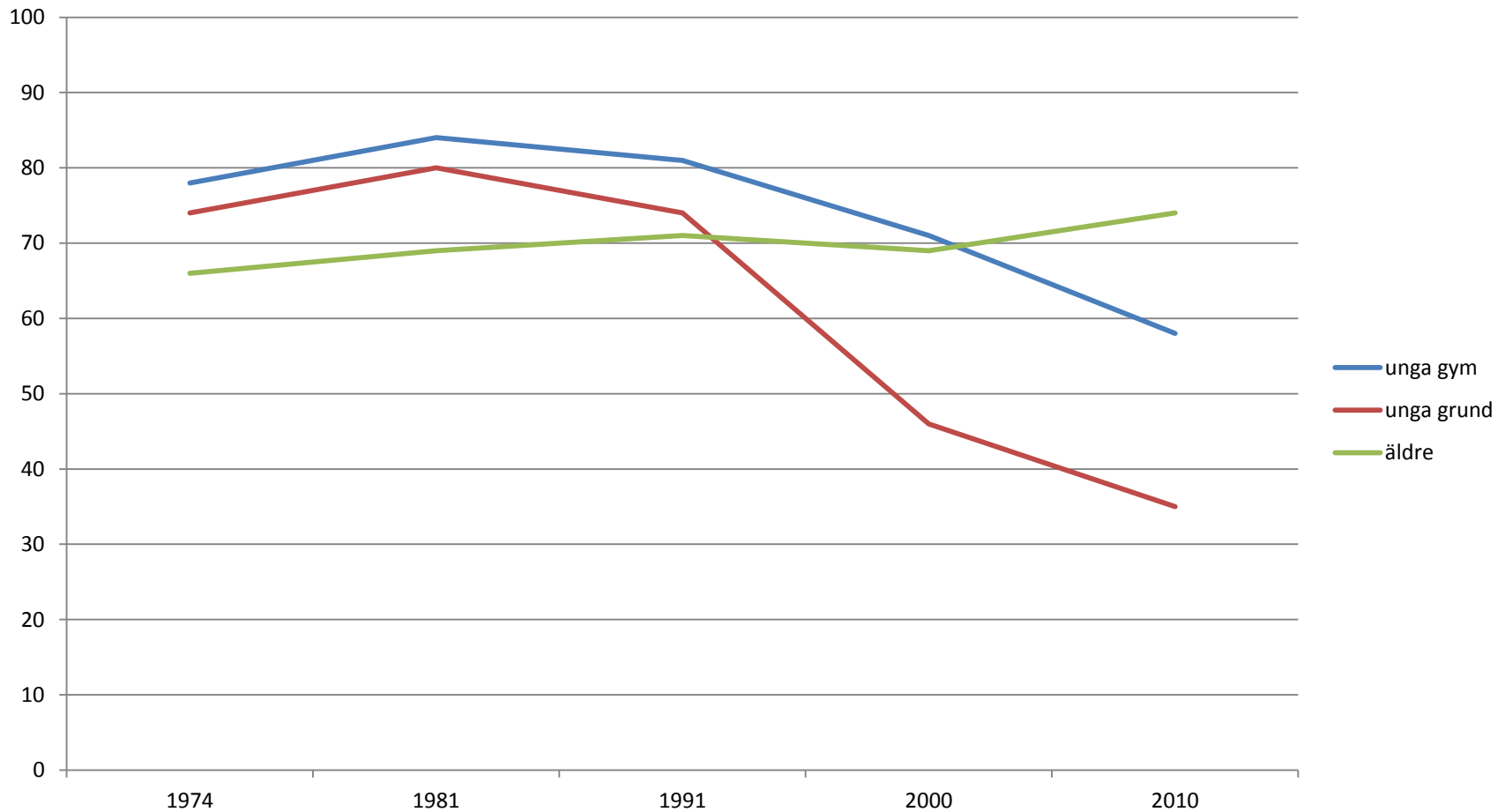
Ohälsa efter kohort och ålder bland män med förvärvsarbete

Ohälsa efter kohort och ålder bland män utan förvärvsarbete

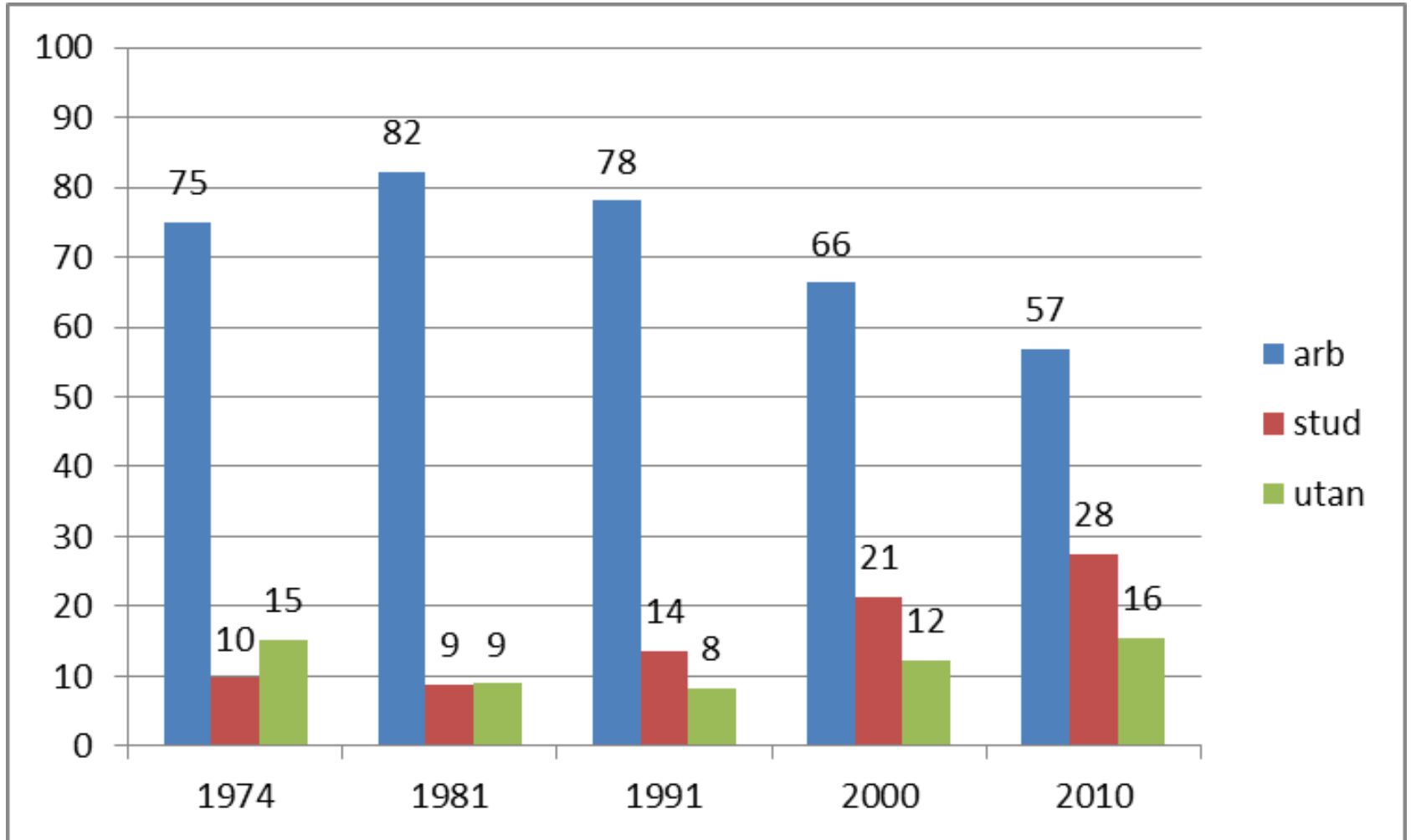

Förvärvsintensitet bland ungdomar (20-29 år) och äldre (55-64 år), 1974 – 2010

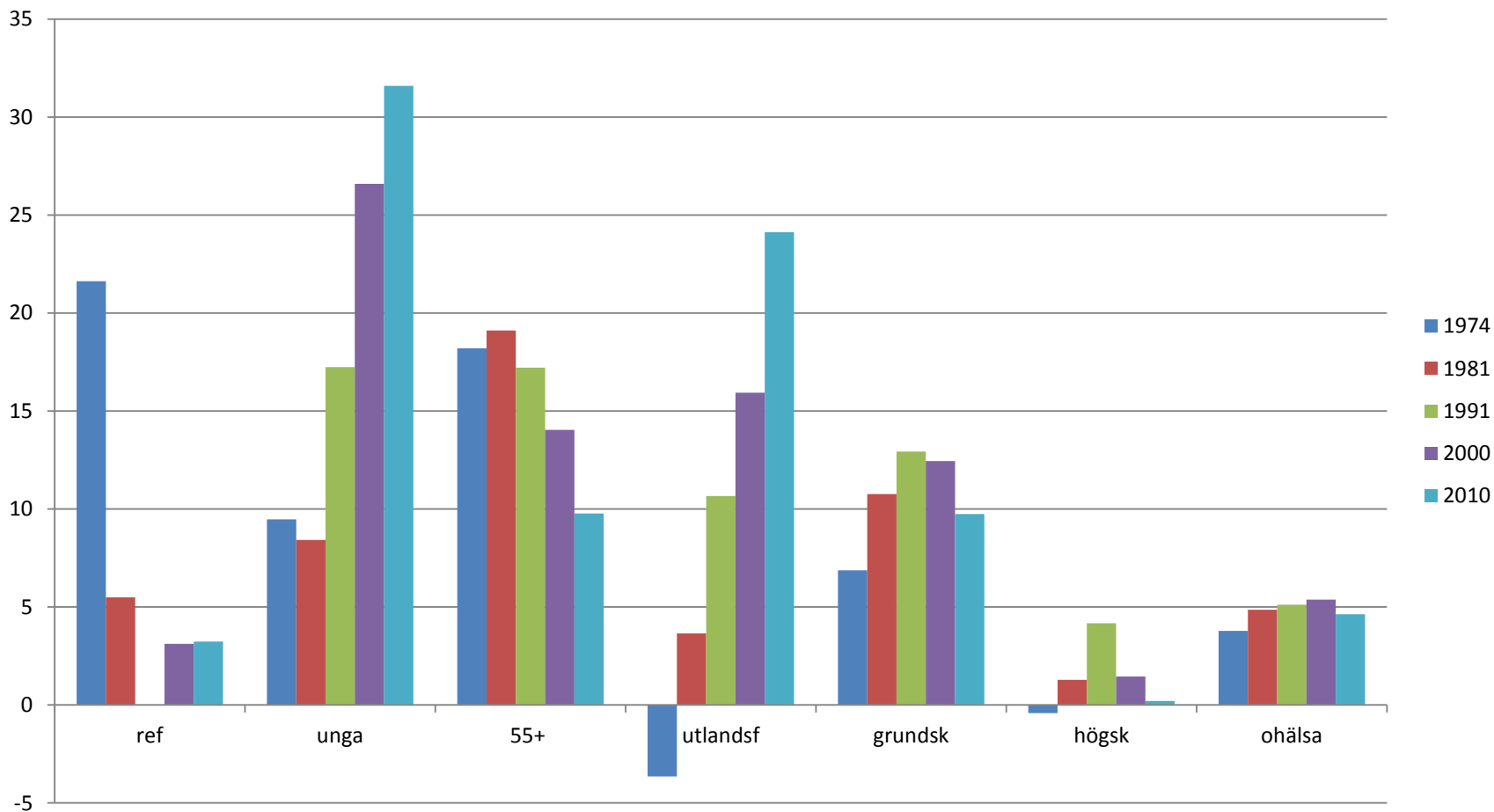

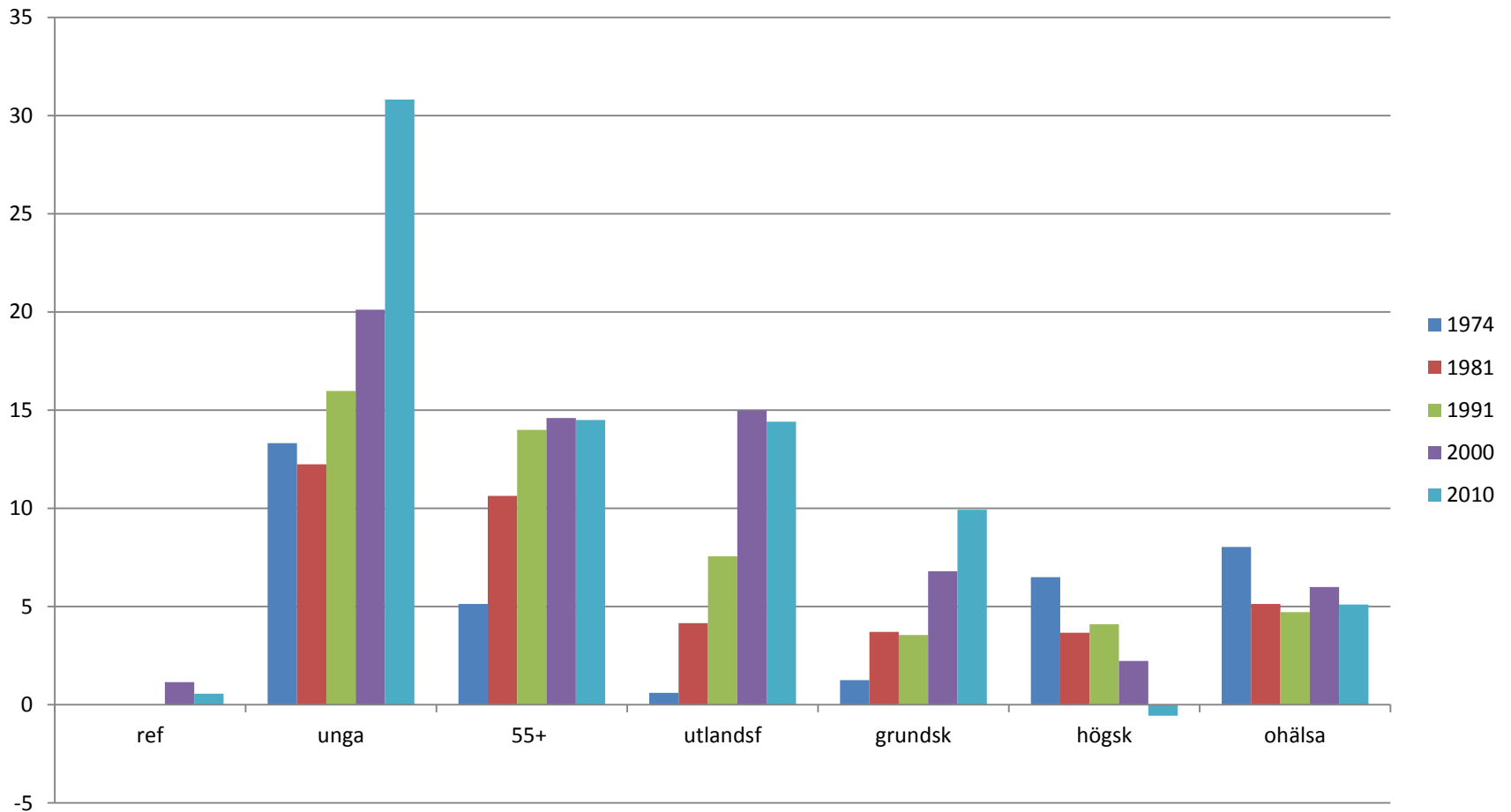
Sysselsättning 1974-2010, ungdomar (20-29 år)

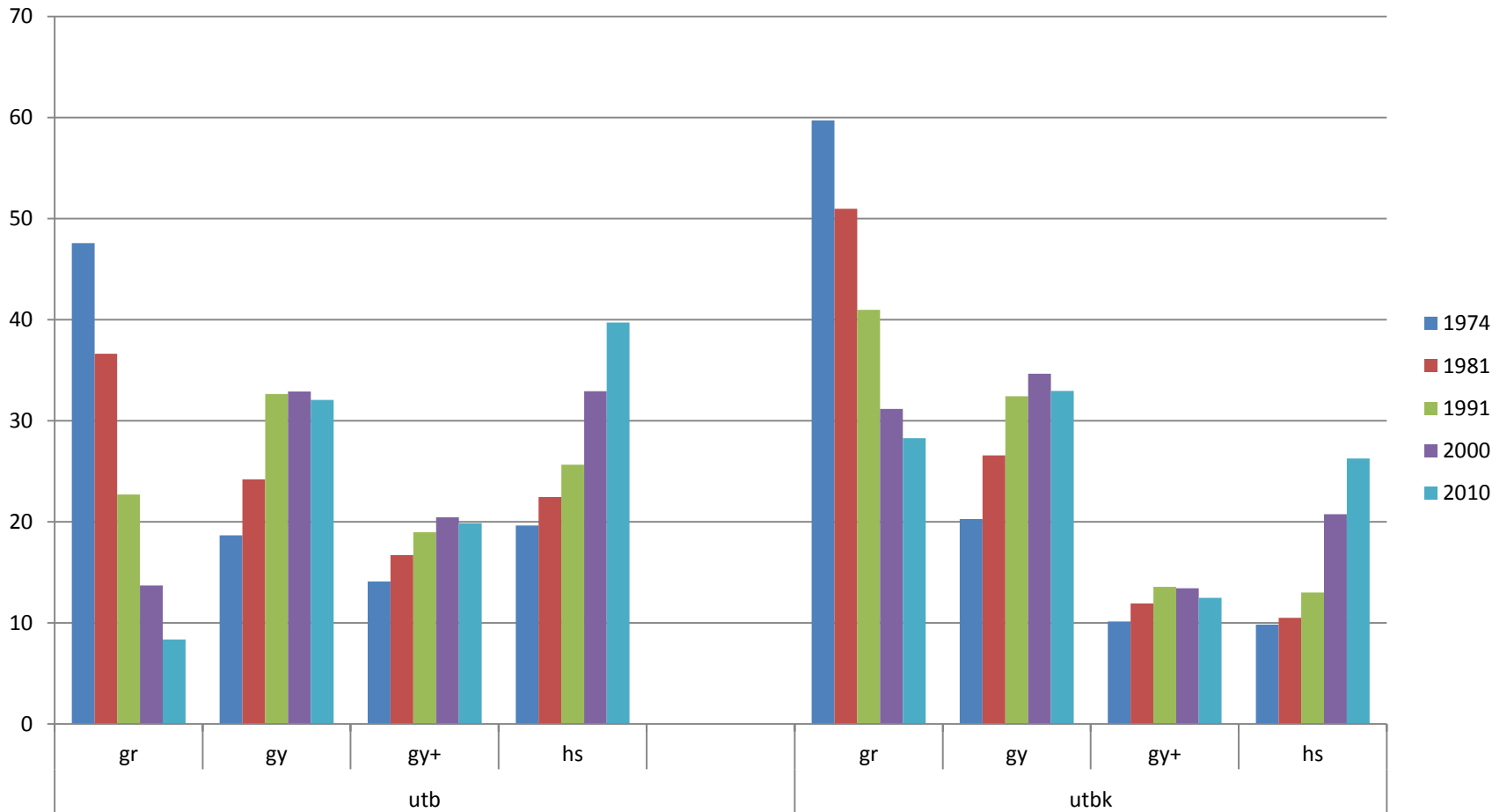
Andelar utanför arbete, kvinnor 1974 – 2010

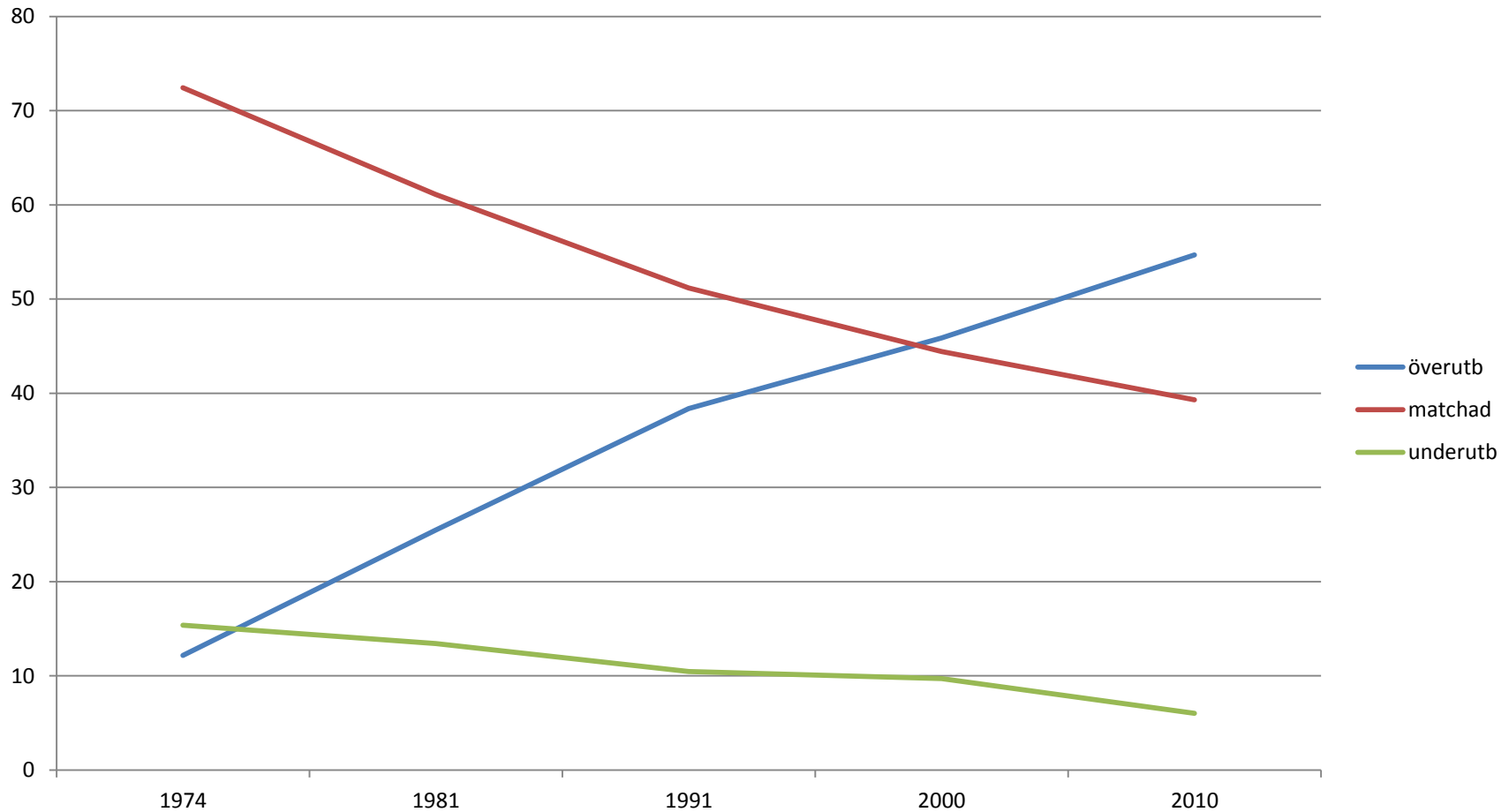
Andelar utanför arbete, män 1974 – 2010

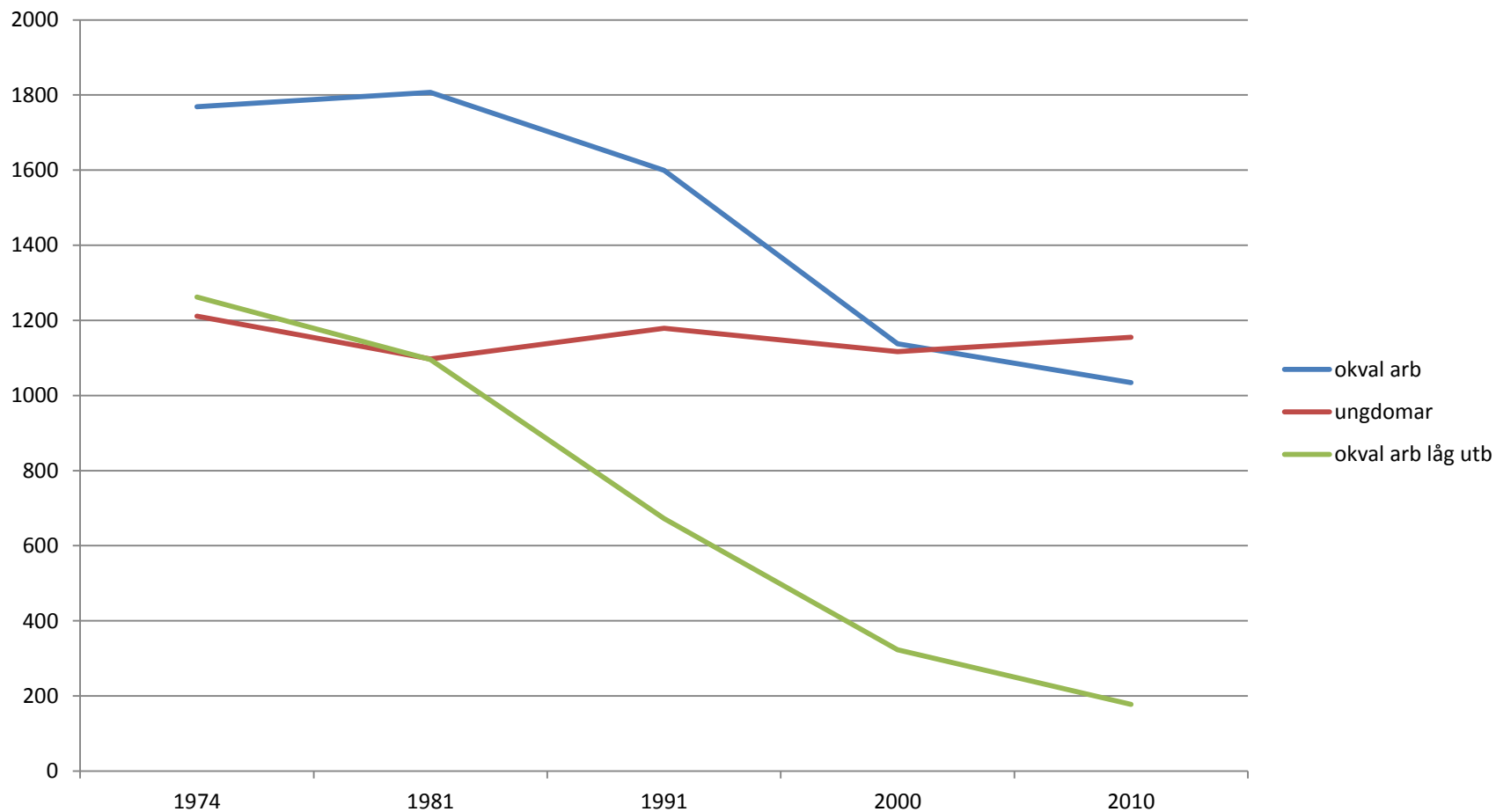
Individens utb och jobbens utb-krav 1974 – 2010

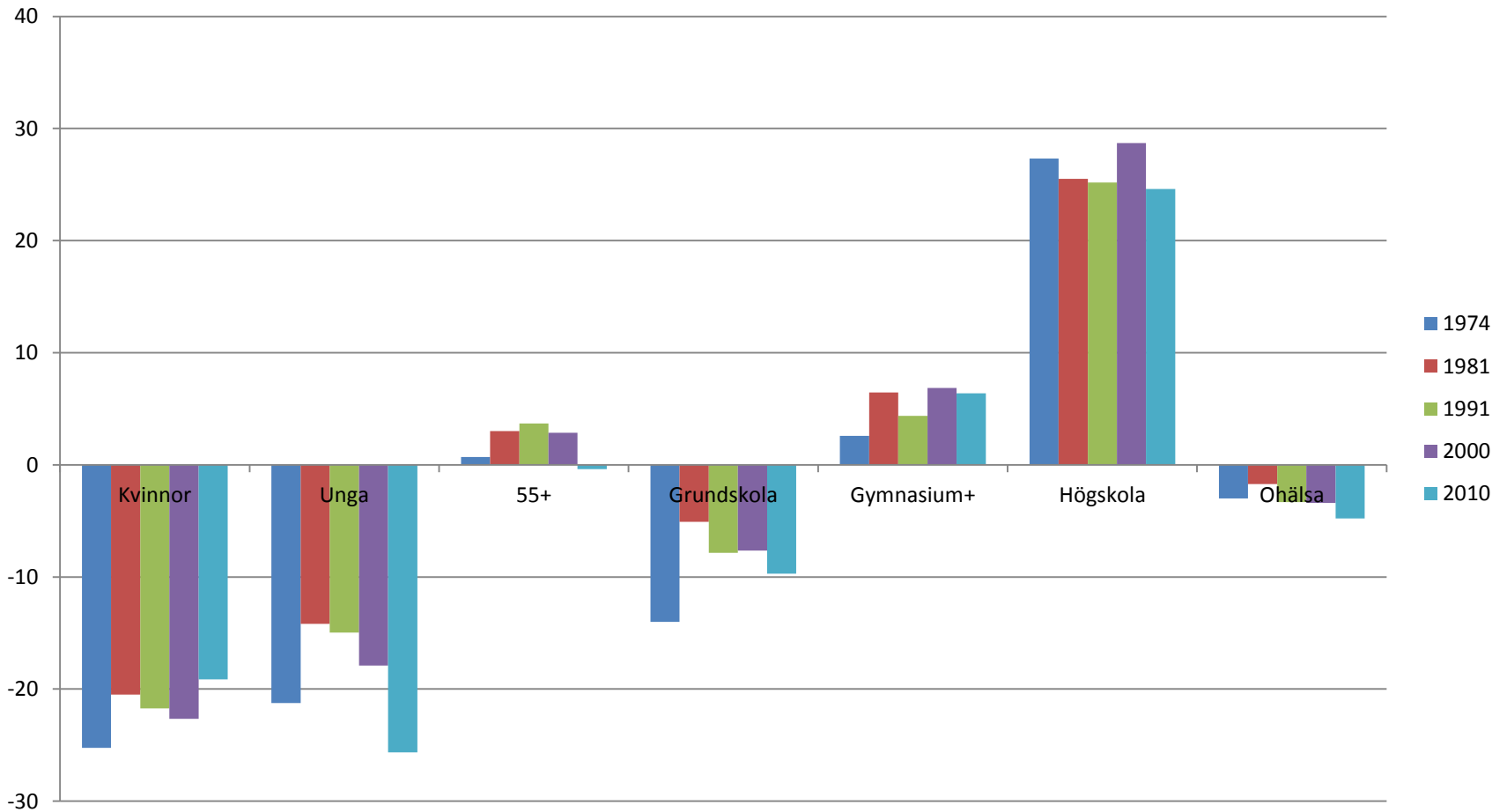
Matchade, över-utb och under-utb 1974 – 2010

Antal enkla jobb och antal ungdomar 1974 – 2010

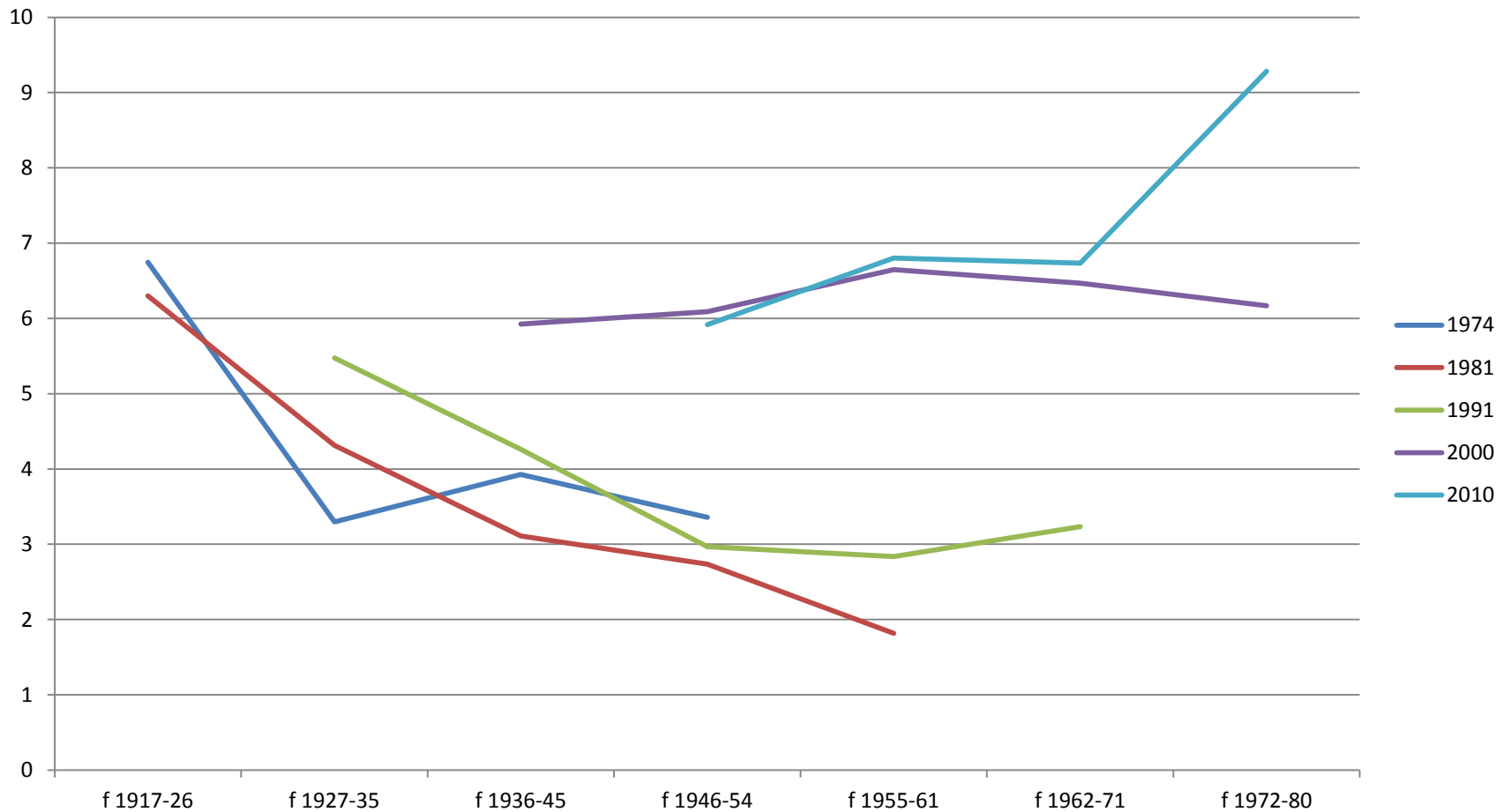

Löneskillnader efter kön, ålder, utb och hälsa Sverige, 1974 – 2010

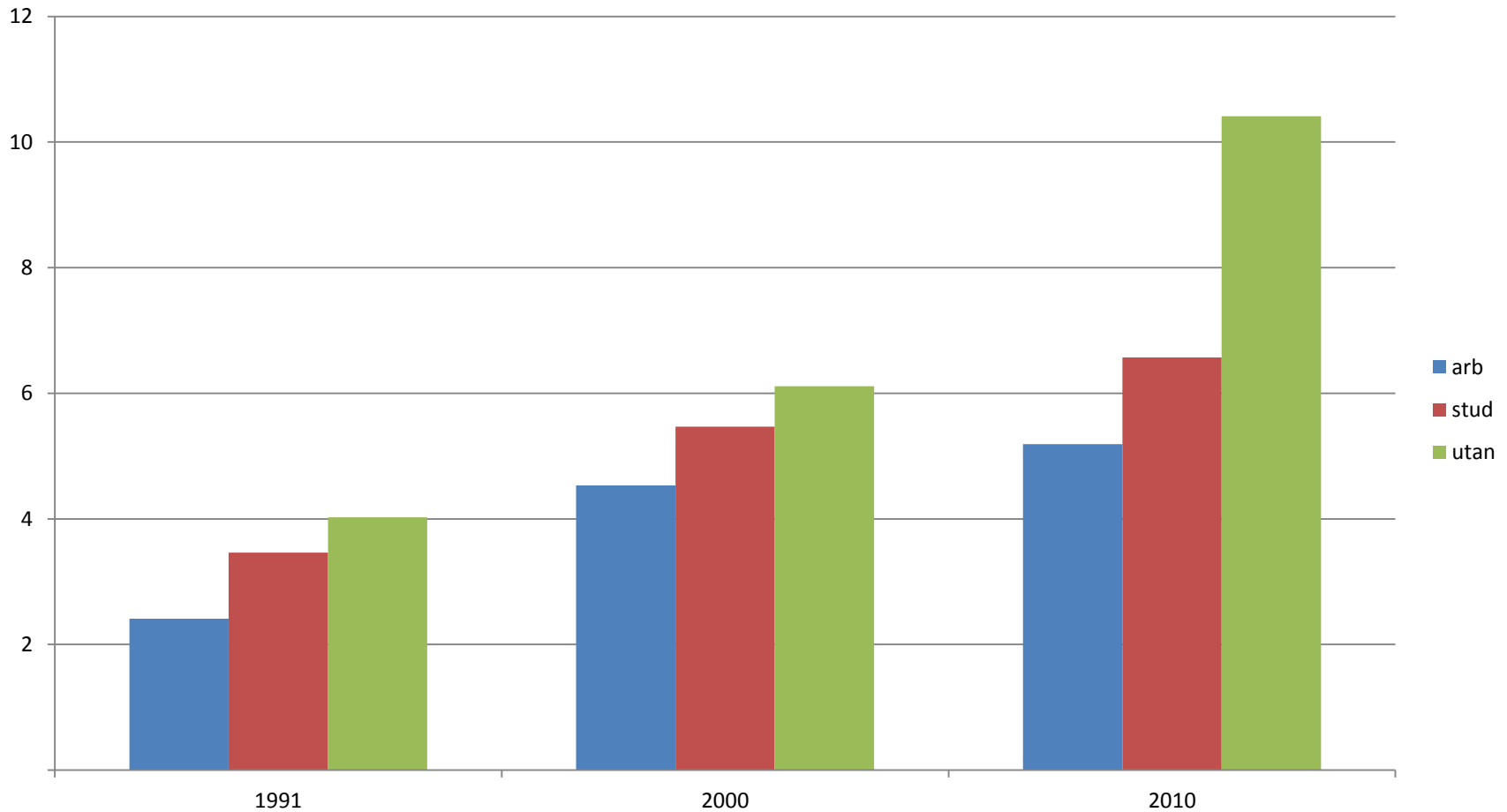
Psykisk ohälsa, kvinnor

(per kohort och period)

Psykisk ohälsa efter sysselsättning bland unga (20-29 år) kvinnor, 1991–2010

Sammanfattning

- Klasstrukturen uppgraderas, klassgapet mellan kvinnor och män minskar, könssegregeringen efter yrke avtar
- Jobbkvaliteten är stabil: kvalifikationskraven stiger, fysiska krav konstanta, men negativ stress ökar
- Minskad betydelse av jobbkvalitet för hälsa och förtida utträde
- Att ha ett jobb blir däremot starkare kopplat till hälsa
- Ungdomars och utlandsföddas arbetsmarknad har försvagats till följd av en uppgraderad klasstruktur och överutbildning
- Svårigheterna att komma in på arbetsmarknaden kan vara det största hotet mot ett hållbart arbetsliv

Tänkbara reformer

- Prioritera yrkesutbildning på olika nivåer framför ensidiga satsningar på teoretisk och högre utbildning; höj statusen på kvalificerade arbetaryrken
- Öka utrymmet för biträdesjobb i vård och omsorg
- Öka samhällets ansvar för hemmens arbetsuppgifter
- Reformerna som dessa kan lösa flera problem samtidigt:
  - bättre jämställdhet och minskad stress i familj och arbetsliv
  - bättre arbetsmarknad för ungdomar, utlandsfödda och lågutbildade
  - bättre samhällsekonomi via längre arbetsliv
  - bättre folkhälsa

Tack!